

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

13 päivänä toukokuuta 2014*

Henkilötiedot — Yksilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä — Direktiivi 95/46/EY — 2, 4, 12 ja 14 artikla — Asiallinen ja alueellinen soveltamisala — Internethakukoneet — Internetsivustoilla olevien tietojen käsittely — Kyseisten tietojen hakeminen, indeksointi ja tallentaminen — Hakukoneen ylläpitäjän vastuu — Jäsenvaltion alueella sijaitseva toimipaikka — Hakukoneen ylläpitäjän velvollisuuksien ja rekisteröidyn oikeuksien ulottuvuus — Euroopan unionin perusoikeuskirja — 7 ja 8 artikla

Asiassa C-131/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Audiencia Nacional (Espanja) on esittänyt 27.2.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.3.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Google Spain SL ja

Google Inc.

vastaan

Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) ja

Mario Costeja González,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat M. Ilešič (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen, T. von Danwitz ja M. Safjan sekä tuomarit J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev, M. Berger, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.2.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Google Spain SL ja Google Inc., edustajinaan abogado F. González Díaz, abogado J. Baño Fos ja abogado B. Holles,

— Mario Costeja González, edustajanaan abogado J. Muñoz Rodríguez,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

- Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Rubio González,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään E.-M. Mamouna ja K. Boskovits,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato P. Gentili,
- Itävallan hallitus, asiamiehinään G. Kunnert ja C. Pesendorfer,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja M. Szpunar,
- Euroopan komissio, asiamiehinään I. Martínez del Peral ja B. Martenczuk,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.6.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (EYVL L 281, s. 31) 2 artiklan b ja d alakohdan, 4 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan, 12 artiklan b alakohdan ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 8 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Google Spain SL (jäljempänä Google Spain) ja Google Inc. sekä toisaalta Agencia Española de Protección de Datos (Espanjan tietosuojaviranomainen, jäljempänä AEPD) ja Mario Costeja González ja jossa on kyse AEPD:n päätöksestä, jolla hyväksyttiin Costeja Gonzálezin näiden kahden yhtiön osalta tekemä kantelu ja määrättiin Google Inc. toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet Costeja Gonzálezia koskevien henkilötietojen poistamiseksi indeksistään ja estämään niiden saamisen tulevaisuudessa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 95/46, jonka tavoitteena on sen 1 artiklan mukaan turvata henkilötietojen käsittelyssä yksilöille heidän perusoikeutensa ja -vapautensa ja erityisesti heidän oikeutensa yksityisyyteen sekä poistaa kyseisten tietojen vapaan liikkumisen esteet, johdanto-osan 2, 10, 18–20 ja 25 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) tietojenkäsittelyjärjestelmät on tehty palvelemaan ihmistä; järjestelmiä käytettäessä on kunnioitettava yksilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta, erityisesti oikeutta yksityisyyteen, ja osallistuttava – – yksilöiden hyvinvoinnin lisäämiseen,

– –

- (10) henkilötietojen käsittelyä koskevien kansallisten lainsäädäntöjen tavoitteena on taata perusoikeuksien ja -vapauksien kunnioittaminen, erityisesti yksityisyyttä koskevan oikeuden kunnioittaminen, joka tunnustetaan myös [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun,] ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 8 artiklassa ja yhteisön

oikeuden yleisissä periaatteissa; tämän vuoksi lainsäädäntöjen lähentäminen ei saa johtaa lainsäädännöllä turvattavan tietosuojan heikentymiseen, vaan sillä on päinvastoin varmistettava tietosuojan korkea taso yhteisössä,

--

- (18) jotta yksilö ei jäisi vaille tämän direktiivin mukaisesti taattavaa tietosuojaa, kaiken yhteisössä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn on tapahduttava jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti; näin ollen tietyssä maassa toimivan rekisterinpitäjän vastuulla oleva tietojenkäsittely olisi suoritettava kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti,
- (19) rekisterinpitäjän sijoittautuminen jonkin jäsenvaltion alueelle edellyttää tosiasiallista toimintaa ja kiinteää toimipaikkaa; tässä suhteessa ei oikeudellisella muodolla ole merkitystä, olkoon kyseessä sitten pelkkä sivuliike tai tytäryhtiö, jolla on oikeushenkilöllisyys; jos sama rekisterinpitäjä on sijoittautunut usean jäsenvaltion alueelle, erityisesti tytäryhtiönsä kautta, kyseisen rekisterinpitäjän on mahdollisten väärinkäytösten estämiseksi varmistettava, että kaikki yritykset täyttävät niiden toimintaan sovellettavan kansallisen oikeuden velvoitteet,
- (20) tietojenkäsittelyä suorittavan sijoittautuminen kolmanteen maahan ei saa olla esteenä tässä direktiivissä säädetyille yksilöiden suojelulle; tällaisessa tapauksessa tietojenkäsittelyyn on sovellettava sen jäsenvaltion lakia, jonne kyseisessä tietojenkäsittelyssä käytettävät välineet on sijoitettu, ja on taattava, että tässä direktiivissä säädetyt oikeuksia ja velvoitteita tosiasiallisesti noudatetaan,

--

- (25) tietosuojan periaatteiden on ilmentävä yhtäältä [tietoja käsittelevien] yksilöiden -- niissä velvoitteissa, jotka koskevat erityisesti tietojen laatua, teknistä turvallisuutta, ilmoitusmenettelyä valvontaviranomaiselle ja tietojenkäsittelyn olosuhteita, ja toisaalta rekisteröityjen oikeudessa saada tieto käsittelystä sekä mahdollisuudessa tutustua tietoihin ja pyytää niiden oikaisua, jopa vastustaa käsittelyä tietyissä olosuhteissa.”

4 Direktiivin 95/46 2 artiklan mukaan ”[kyseisessä] direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ’henkilötiedoilla’ kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä (’rekisteröity’) koskevia tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa, erityisesti henkilönumeron taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella,
- b) ’henkilötietojen käsittelyllä’ (’käsittely’) kaikenlaisia sellaisia toimintoja tai toimintojen kokonaisuuksia, joita kohdistetaan henkilötietoihin joko automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti, kuten tietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, tiedon haku, kysely, käyttö, luovuttaminen siirtämällä, levittämällä tai asettamalla muutoin saataville, yhteensovittaminen tai yhdistäminen sekä suojaaminen, poistaminen tai tuhoaminen,

--

- d) ’rekisterinpitäjällä’ luonnollista tai oikeushenkilöä, julkista viranomaista, virastoa tai muuta toimielintä, joka, yksin tai yhdessä toisten kanssa, määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot; jos käsittelyn tarkoitus ja keinot määritellään kansallisilla tai yhteisön laeilla tai asetuksilla, rekisterinpitäjä tai erityiset perusteet rekisterinpitäjän nimeämiseksi voidaan vahvistaa kansallisten tai yhteisön säännösten mukaisesti,

--”

- 5 Mainitun direktiivin 3 artiklan otsikkona on ”Soveltamisala”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan osittain tai kokonaan automatisoituun tietojenkäsittelyyn sekä sellaisten henkilötietojen manuaaliseen käsittelyyn, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.”

- 6 Saman direktiivin 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Sovellettava kansallinen oikeus”, säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on sovellettava henkilötietojen käsittelyyn kansallisia säännöksiä, jotka se antaa tämän direktiivin mukaisesti, jos

- a) käsittely suoritetaan kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan toiminnan yhteydessä; jos sama rekisterinpitäjä on sijoittautunut usean jäsenvaltion alueelle, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kussakin toimipaikassa noudatetaan sovellettavan kansallisen oikeuden mukaisia velvoitteita,
- b) rekisterinpitäjä ei ole sijoittautunut kyseisen jäsenvaltion alueelle, vaan paikkaan, jossa jäsenvaltion kansallista lakia sovelletaan kansainvälisen julkisoikeuden nojalla,
- c) rekisterinpitäjä ei ole sijoittautunut yhteisön alueelle, mutta käyttää henkilötietojen käsittelyssä automatisoituja tai muunlaisia välineitä, jotka sijaitsevat kyseisen jäsenvaltion alueella, paitsi jos näitä välineitä käytetään ainoastaan tiedonsiirtoon yhteisön alueen kautta.

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa rekisterinpitäjän on nimettävä kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautunut edustaja, sanotun kuitenkin rajoittamatta sellaisia toimia, jotka voitaisiin toteuttaa rekisterinpitäjää itseään vastaan.”

- 7 Direktiivin 95/46 II luvun I jaksossa, jonka otsikko on ”Tietojen laatua koskevat periaatteet”, olevassa 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että

- a) henkilötietoja käsitellään asianmukaisesti ja laillisesti,
- b) henkilötiedot kerätään tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä myöhemmin saa käsitellä näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Myöhempää käsittelyä historiantutkimusta taikka tilastollisia tai tieteellisiä tarkoituksia varten ei pidetä yhteensopimattomana, sillä edellytyksellä, että jäsenvaltiot toteuttavat tarpeelliset suojaustoimet,
- c) henkilötiedot ovat asianmukaisia, olennaisia eivätkä liian laajoja siihen tarkoitukseen, mihin ne on kerätty ja missä niitä myöhemmin käsitellään,
- d) henkilötiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on tehtävä kaikki mahdollinen sen varmistamiseksi, että niihin tarkoituksiin nähden virheelliset tai puutteelliset tiedot, joita varten tiedot kerättiin tai joissa niitä myöhemmin käsitellään, poistetaan tai oikaistaan;
- e) henkilötiedot säilytetään muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niiden tarkoitusten toteuttamista varten, joita varten tiedot kerättiin tai joissa niitä myöhemmin käsitellään. Jäsenvaltiot toteuttavat niiden henkilötietojen tarpeelliset suojaustoimet, joita säilytetään edellä tarkoitettua aikaa kauemmin historiantutkimusta taikka tilastollisia tai tieteellisiä tarkoituksia varten.

2. Rekisterinpitäjän on huolehdittava 1 kohdan noudattamisesta.”

- 8 Direktiivin 95/46 II luvun II jaksossa, jonka otsikko on ”Tietojenkäsittelyn laillisuutta koskevat periaatteet”, olevassa 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että henkilötietoja voidaan käsitellä ainoastaan,

--

f) jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun intressin toteuttamiseksi, paitsi milloin tämän intressin syrjäyttävät rekisteröidyn 1 artiklan 1 kohdan perusteella suoja tarvitsevat intressit ja perusoikeudet ja -vapaudet.”

- 9 Mainitun direktiivin 9 artiklan otsikko on ”Henkilötietojen käsittely ja ilmaisuvapaus”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä ainoastaan journalistisia tarkoituksia tai taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten toteutettua henkilötietojen käsittelyä varten poikkeuksista ja vapautuksista tästä luvusta, IV luvusta ja VI luvusta, ainoastaan jos ne osoittautuvat välttämättömiksi yksityisyyttä koskevan oikeuden ja ilmaisuvapautta koskevien sääntöjen yhteensovittamisessa.”

- 10 Saman direktiivin 12 artiklan otsikko on ”Tiedonsaantioikeus”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on taattava rekisteröidylle oikeus saada rekisterinpitäjältä

--

b) tapauskohtaisesti, sellaiset tiedot oikaistuksi, poistetuiksi tai suojatuiksi, joiden käsittely ei ole tämän direktiivin mukaista, erityisesti tietojen puutteellisen tai virheellisen luonteen vuoksi;

--”

- 11 Direktiivin 95/46 14 artiklan otsikko on ”Rekisteröidyn oikeus vastustaa henkilötietojensa käsittelyä”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on turvattava rekisteröidylle oikeus

a) ainakin 7 artiklan e ja f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa millä hetkellä tahansa vastustaa itseään koskevien tietojen käsittelyä tilanteeseensa liittyvien huomattavan tärkeiden ja perusteltujen syiden vuoksi, paitsi milloin kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetään. Jos vastustus on perusteltua, rekisterinpitäjä ei enää saa käsitellä kyseisiä tietoja,

--”

- 12 Mainitun direktiivin 28 artiklassa, jonka otsikko on ”Valvontaviranomainen”, säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on säädettävä siitä, että jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti toteuttamien toimenpiteiden soveltamista sen alueella valvoo yksi tai useampi julkinen viranomainen.

--

3. Kullakin valvontaviranomaisella on erityisesti oltava:

- tutkintavaltuudet, kuten valtuudet saada käsiteltäviä tietoja ja kerätä kaikki valvontatehtävänsä suorittamiseksi tarvittavat tiedot,
- tehokkaat toimintavaltuudet, kuten esimerkiksi – – valtuudet määrätä tietojen suojaamisesta, poistamisesta tai tuhoamisesta tai kieltää käsittely väliaikaisesti tai lopullisesti – –
- – –

Valvontaviranomaisen päätöksistä, jotka antavat aihetta valituksiin, voi valittaa tuomioistuimeen.

4. Kuka tahansa henkilö tai häntä edustava yhdistys voi esittää valvontaviranomaiselle oikeuksiensa ja vapauksiensa suojelua henkilötietojen käsittelyn osalta koskevan vaateen. Rekisteröidylle ilmoitetaan vaateen seurauksista.

– –

6. Riippumatta kyseessä olevaan käsittelyyn sovellettavasta kansallisesta oikeudesta valvontaviranomainen on toimivaltainen käyttämään jäsenvaltionsa alueella valtuuksia, jotka sille kuuluvat 3 kohdan mukaisesti. Toisen jäsenvaltion viranomainen voi pyytää valvontaviranomaista käyttämään valtuuksiaan.

Valvontaviranomaisten on oltava yhteistyössä keskenään siinä määrin kuin on tarpeen tehtäviensä suorittamiseksi, erityisesti vaihtamalla hyödyllisiä tietoja.

– –”

Espanjan oikeus

- 13 Direktiivi 95/46 on pantu Espanjan oikeudessa täytäntöön henkilötietojen suojasta 13.12.1999 annetulla valtiosääntöä täydentävällä lailla nro 15/1999 (Ley Orgánica de protección de datos de carácter personal; BOE nro 298, 14.12.1999, s. 43088).

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 14 Costeja González, joka on Espanjan kansalainen ja jonka kotipaikka on Espanjassa, teki 5.3.2010 AEPD:lle kantelun La Vanguardia Ediciones SL:stä, joka julkaisee sanomalehteä, jolla on laaja levikki etenkin Kataloniassa (Espanja) (jäljempänä La Vanguardia), sekä Google Spainista ja Google Inc:sta. Kyseinen kantelu perustui siihen, että kun internetin käyttäjä syöttää Costeja Gonzálezin nimen Google-konsernin hakukoneeseen (jäljempänä Google Search), hän saa linkit La Vanguardian sanomalehden kahdelle 19.1. ja 9.3.1998 päivätylle sivulle, joilla on ilmoitus, jossa mainitaan Costeja Gonzálezin nimi sosiaaliturvasaatavien perimiseksi suoritettuun takavarikkoon liittyvän kiinteän omaisuuden huutokaupan osalta.
- 15 Costeja González vaati kyseisessä kantelussa yhtäältä, että La Vanguardia veloitetaan poistamaan mainitut sivut tai muuttamaan niitä niin, etteivät hänen henkilötietonsa enää näkyisi niillä, tai käyttämään tiettyjä hakukoneiden tarjoamia välineitä kyseisten tietojen suojaamiseksi. Hän vaati toisaalta, että Google Spain tai Google Inc. veloitetaan poistamaan tai kätkemään hänen henkilötietonsa, jotta ne eivät näkyisi enää hakutuloksissa eivätkä sisältyisi enää La Vanguardian linkkeihin. Costeja González väitti tässä yhteydessä, että häneen kohdistettu takavarikko oli ratkaistu kokonaan jo useita vuosia sitten eikä sitä koskevalla maininnalla ollut enää mitään merkitystä.

- 16 AEPD hylkäsi kyseisen kantelun 30.7.2010 tekemällään päätöksellä La Vanguardiaa koskevilta osin, koska sen mukaan se, että La Vanguardia oli julkaissut kyseiset tiedot, oli ollut laillisesti perusteltua sen vuoksi, että se oli tapahtunut työ- ja sosiaaliministeriön määräyksestä ja sen tarkoituksena oli ollut mainostaa julkista huutokauppaa mahdollisimman laajasti siten, että siihen osallistuisi mahdollisimman monia tarjouksentekijöitä.
- 17 Kantelu hyväksyttiin sitä vastoin siltä osin kuin se kohdistui Google Spainiin ja Google Inc:iin. AEPD katsoi tässä yhteydessä, että hakukoneiden ylläpitäjiin sovelletaan tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä, koska ne suorittavat tietojenkäsittelyä, josta ne ovat vastuussa, ja koska ne toimivat tietoyhteiskunnan välittäjinä. AEPD:n mielestä sillä oli oikeus määrätä tietojen poistamisesta ja kieltää hakukoneiden ylläpitäjien mahdollisuus saada tiettyjä tietoja saatavilleen silloin, kun se katsoo, että niiden paikantamisella ja levittämällä voidaan loukata tietosuojaa koskevaa perusoikeutta ja henkilöiden arvokkuutta laajassa mielessä, mikä pitää sisällään myös rekisteröidyn pelkän tahdon siitä, etteivät sivulliset saa selville näitä tietoja. AEPD katsoi, että tuo velvollisuus voi kuulua suoraan hakukoneiden ylläpitäjille ilman, että tietoja tai aineistoa olisi tarpeen poistaa siltä internetsivustolta, jolla ne ovat, etenkin, kun kyseisten tietojen säilyttäminen tuolla sivustolla on perusteltavissa lainsäädännöksellä.
- 18 Google Spain ja Google Inc. nostivat mainitusta päätöksestä Audiencia Nacionalessa kaksi erillistä kannetta, jotka Audiencia Nacional yhdisti.
- 19 Audiencia Nacional toteaa ennakkoratkaisupyynnössä, että mainituissa kanteissa tuodaan esiin kysymys siitä, mitä velvollisuuksia hakukoneiden ylläpitäjillä on sellaisten rekisteröityjen henkilötietojen suojaamiseksi, jotka eivät halua, että tietyt sivullisten internetsivustoilla julkaistut tiedot, jotka sisältävät heidän henkilötietojaan, joiden nojalla kyseiset tiedot voidaan liittää näihin henkilöihin, paikannetaan, indeksoidaan ja asetetaan internetin käyttäjien saataville määräämättömäksi ajaksi. Vastaus tähän kysymykseen riippuu siitä, miten direktiiviä 95/46 on tulkittava näiden kyseisen direktiivin julkaisemisen jälkeen ilmaantuneiden teknologioiden yhteydessä.
- 20 Tässä tilanteessa Audiencia Nacional päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Direktiivin [95/46] ja siten myös Espanjan tietosuojasäännösten alueellinen soveltamisala:

a) Onko tulkittava, että kyseessä on direktiivin [95/46] 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ’toimipaikka’, jos yksi tai useampi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

— hakukoneen tarjoava yritys perustaa jäsenvaltioon sivuliikkeen tai tytäryhtiön, jonka tehtävänä on markkinoida ja myydä hakukoneen mainospaikkoja ja jonka toiminta kohdistuu kyseisen valtion asukkaisiin,

tai

— emoyhtiö nimittää kyseisessä valtiossa sijaitsevan tytäryhtiön edustajakseen ja kahden konkreettisen rekisteröintijärjestelmän, jotka sisältävät mainitun yrityksen kanssa mainossopimuksen tehneiden asiakkaiden tietoja, rekisterinpitäjäksi,

tai

— jäsenvaltiossa sijaitseva sivuliike tai tytäryhtiö siirtää emoyhtiölle, jonka kotipaikka on Euroopan unionin ulkopuolella, rekisteröityjen henkilöiden sekä toimivaltaisten viranomaisten esittämät tietosuojaa koskevan oikeuden noudattamiseen liittyvät pyynnöt ja vaatimukset, vaikka mainittu yhteistyö olisi vapaaehtoista?

- b) Onko direktiivin [95/46] 4 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että kyseessä on 'kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevien välineiden käyttö',
- jos hakukone käyttää webcrawler-ohjelmia tai hakurobotteja kyseisen jäsenvaltion palvelimille sijoitetuilla internetsivuilla olevien tietojen paikallistamiseksi ja indeksoimiseksi,
- tai
- jos se käyttää jäsenvaltion omaa verkkotunnusta ja järjestää haut ja tulokset kyseisen jäsenvaltion kielen mukaisesti?
- c) Onko direktiivin [95/46] 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna välineiden käyttönä pidettävä internethakukoneiden indeksoimien tietojen tilapäistä tallentamista? Jos vastaus viimeksi mainittuun kysymykseen on myöntävä, onko katsottava, että tällainen liityntäperuste täyttyy, jos yritys kieltäytyy paljastamasta näiden indeksien tallennuspaikkaa kilpailusyyihin vedoten?
- d) Riippumatta edeltäviin kysymyksiin annettavista vastauksista ja erityisesti siltä varalta, että unionin tuomioistuin toteaisi, etteivät direktiivin [95/46] 4 artiklassa säädetty liityntäperusteet täyty, kysytään,
- onko direktiiviä [95/46] perusoikeuskirjan 8 artiklan valossa sovellettava jäsenvaltiossa, jossa riidan painopiste sijaitsee ja jossa – – unionin kansalaisten oikeudet voidaan turvata tehokkaimmin?

2) Hakukoneiden toiminta sisällöntarjoajina suhteessa direktiiviin [95/46]:

- a) Kun kyseessä on sisällöntarjoajana olevan [Google Searchin] toiminta, joka käsittää sivullisten verkossa julkaisemien tai siihen liittämien tietojen paikallistamisen, automaattisen indeksoinnin ja tilapäisen tallentamisen sekä lopuksi tietojen asettamisen internetin käyttäjien saataville tietyssä etusijajärjestyksessä, silloin kun mainittuihin tietoihin sisältyy kolmansien henkilöiden henkilötietoja, onko kuvatun toiminnan tulkittava sisältyvän direktiivin [95/46] 2 artiklan b alakohdassa tarkoitetun käsitteen 'henkilötietojen käsittely' piiriin?
- b) Jos edeltävään kysymykseen vastataan myöntävästi, edellä kuvatun kaltaisesta toiminnasta on kysyttävä,
- onko direktiivin [95/46] 2 artiklan d alakohtaa tulkittava siten, että [Google Searchia] ylläpitävää yritystä on pidettävä hakukoneen indeksoimiin internetsivuihin sisältyvien henkilötietojen 'rekisterinpitäjänä'?
- c) Jos edeltävään kysymykseen vastataan myöntävästi,
- voiko [AEPD] vaatia direktiivin [95/46] 12 artiklan b alakohdassa ja 14 artiklan [ensimmäisen kohdan] a alakohdassa säädettyjen oikeuksien suojaamiseksi suoraan [Google Searchilta], että sen hakukoneen indekseistä poistetaan sivullisten julkaisemia tietoja, esittämättä vaatimusta ensin tai samanaikaisesti sen internetsivun haltijalle, jolle mainitut tiedot sisältyvät?
- d) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi,

sulkeutuuko hakukoneiden velvollisuus suojata kyseisiä oikeuksia pois, jos sivulliset ovat laillisesti julkaisseet henkilötietoja sisältävät tiedot ja jos ne ovat edelleen alkuperäisellä internetsivulla?

- 3) Seuraava kysymys koskee peruuttamis- ja/tai vastustamisoikeuden ulottuvuutta suhteessa oikeuteen tulla unohdetuksi:

Onko tulkittava, että direktiivin [95/46] 12 artiklan b alakohdan mukaiset tietojen poistamista ja suojaamista koskevat oikeudet ja 14 artiklan [ensimmäisen kohdan] a alakohdan mukainen vastustamisoikeus käsittävät sen, että rekisteröity voi vaatia hakukoneita estämään henkilöönsä koskevien, sivullisten internetsivuilla julkaistujen tietojen indeksoinnin vedoten tahtoonsa siitä, etteivät internetin käyttäjät saa tutustua näihin tietoihin, kun hän katsoo tietojen voivan aiheuttaa hänelle haittaa tai jos hän haluaa niiden tulevan unohdetuiksi, vaikka kyse olisi sivullisten laillisesti julkaisemista tiedoista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Toisen kysymyksen a ja b kohta, jotka koskevat direktiivin 95/46 asiallista soveltamisalaa

- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tiedustele toisen kysymyksensä a ja b kohdalla, jotka on tutkittava ensimmäiseksi, onko direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohtaa tulkittava siten, että sisällöntarjoajana olevan hakukoneen toiminnan, joka käsittää sivullisten internetissä julkaisemien tai siihen liittämien tietojen löytämisen, automaattisen indeksoinnin ja tilapäisen tallentamisen sekä lopuksi tietojen asettamisen internetin käyttäjien saataville tietyssä etusijajärjestyksessä, on katsottava olevan mainitussa säännöksessä tarkoitettua ”henkilötietojen käsittelyä” silloin, kun näihin tietoihin sisältyy henkilötietoja. Jos kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää lisäksi, onko kyseistä 2 artiklan d alakohtaa tulkittava siten, että hakukoneen ylläpitäjää on pidettävä tuossa säännöksessä tarkoitettuna henkilötietojen ”rekisterinpitäjänä”.
- 22 Google Spainin ja Google Inc:n mukaan hakukoneiden toimintaa ei voida pitää niiden tietojen käsittelynä, jotka näkyvät hakutulosten luettelossa ilmoitetuilla sivullisten internetsivuilla, koska hakukoneet käsittelevät internetissä saatavilla olevia tietoja kokonaisuudessaan lajittelematta henkilötietoja ja muita tietoja. Vaikka lisäksi oletettaisiin, että kyseistä toimintaa olisi pidettävä ”tietojenkäsittelynä”, hakukoneen ylläpitäjää ei voida pitää ”rekisterinpitäjänä”, koska sillä ei ole tietämystä mainituista tiedoista eikä sillä ole niihin määräysvaltaa.
- 23 Costeja González, Espanjan, Italian, Itävallan ja Puolan hallitukset sekä Euroopan komissio katsovat sitä vastoin, että mainittu toiminta edellyttää ilmiselvästi direktiivissä 95/46 tarkoitettua ”tietojenkäsittelyä”, joka eroaa internetsivustojen toimittajien suorittamasta tietojenkäsittelystä ja jolla pyritään muihin päämääriin kuin edellä mainitulla tietojenkäsittelyllä. Hakukoneen ylläpitäjä on hakukoneen käsittelemien tietojen ”rekisterinpitäjä”, koska juuri se määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot.
- 24 Kreikan hallituksen mukaan kyseinen toiminta on tällaista ”käsittelyä” mutta yrityksiä, jotka ylläpitävät hakukoneita, ei – koska hakukoneet ovat pelkkiä välittäjiä – voida pitää ”rekisterinpitäjinä” lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa ne tallentavat tietoja ”välimuistiin” ajaksi, joka ylittää sen, mikä on teknisesti tarpeen.
- 25 Tässä yhteydessä on korostettava, että direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdassa määritellään ”henkilötietojen käsittely” siten, että sillä tarkoitetaan ”kaikenlaisia toimintoja tai toimintasarjoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua,

niitä koskevia kyselyjä, käyttöä, tietojen paljastamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä sekä niiden käytön estämistä, niiden poistamista tai tuhoamista”.

- 26 Unionin tuomioistuimella on erityisesti internetin osalta ollut jo tilaisuus todeta, että toimenpide, jolla henkilötiedot on laitettu internetsivulle, on tällaista direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua käsittelyä (ks. tuomio Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, 25 kohta).
- 27 Pääasiassa kyseessä olevan toiminnan osalta ei ole kiistetty, etteikö hakukoneiden löytämien, indeksoimien ja taltioimien sekä niiden käyttäjien saataville asetettujen tietojen joukossa olisi myös tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja eli kyseisen direktiivin 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja ”henkilötietoja”.
- 28 On siis todettava, että kun hakukoneen ylläpitäjä selaa automaattisesti, jatkuvasti ja järjestelmällisesti internetiä internetissä julkaistuja tietoja hakeakseen, se ”kerää” tällaisia tietoja, jotka se tämän jälkeen ”hakee”, ”tallentaa” ja ”järjestää” indeksointiohjelmiensa yhteydessä, ”säilyttää” palvelimillaan ja tarvittaessa ”luovuttaa” käyttäjilleen ja ”asettaa [niiden] saataville” niiden hakujen tulosten luetteloiden muodossa. Koska direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohta koskee näitä toimia nimenomaisesti ja varauksetta, ne on luonnehdittava kyseisessä säännöksessä tarkoitetuksi ”käsittelyksi” ilman, että merkitystä olisi sillä, että hakukoneen ylläpitäjä soveltaa samoja toimia myös muun tyyppisiin tietoihin eikä tee eroa tällaisten tietojen ja henkilötietojen välillä.
- 29 Edellä esitettyä toteamusta ei kumoa myöskään se, että kyseiset tiedot on jo julkaistu internetissä eikä hakukone ole muuttanut niitä.
- 30 Unionin tuomioistuin on siten jo todennut, että direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettuja toimia on pidettävä tällaisena käsittelynä myös siinä tilanteessa, että ne koskevat yksinomaan tiedotusvälineissä julkaistua aineistoa sellaisenaan. Se on näet tässä yhteydessä korostanut, että jos direktiivin 95/46 soveltamisesta poikettaisiin yleisesti tällaisessa tilanteessa, kyseinen direktiivi olisi suurelta osin merkityksetön (ks. vastaavasti tuomio Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 48 ja 49 kohta).
- 31 Lisäksi direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohtaan sisältyvästä määritelmästä ilmenee, että vaikka henkilötietojen muuttaminen on tosin kyseisessä alakohdassa tarkoitettua käsittelyä, muut siinä mainitut toimet eivät sitä vastoin edellytä millään tavalla sitä, että kyseisiä tietoja muutetaan.
- 32 Kysymyksestä siitä, onko hakukoneen ylläpitäjää pidettävä hakukoneen käsittelemien henkilötietojen ”rekisterinpitäjänä” pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toiminnan yhteydessä, on huomautettava, että direktiivin 95/46 2 artiklan d alakohdan mukaan rekisterinpitäjällä tarkoitetaan ”luonnollista tai oikeushenkilöä, julkista viranomaista, virastoa tai muuta toimielintä, joka, yksin tai yhdessä toisten kanssa, määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot”.
- 33 Juuri hakukoneen ylläpitäjä määrittelee kyseisen toiminnan ja siis sen itsensä kyseisen toiminnan yhteydessä suorittaman henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot, ja sitä on siis pidettävä mainitun 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuna ”rekisterinpitäjänä”.
- 34 Lisäksi on todettava, että se, että hakukoneen ylläpitäjä jätettäisiin ”rekisterinpitäjän” käsitteen soveltamisalan ulkopuolelle sillä perusteella, ettei sillä ole määräysvaltaa sivullisten internetsivuilla julkaistuihin henkilötietoihin, olisi ristiriidassa paitsi kyseisen säännöksen selkeän sanamuodon myös sen tavoitteen kanssa, jona on varmistaa rekisteröityjen tehokas ja kattava suojelu määrittelemällä kyseinen käsite laajasti.

- 35 Tässä yhteydessä on korostettava, että hakukoneen toiminnan yhteydessä suoritettu henkilötietojen käsittely eroaa internetsivustojen toimittajien suorittamasta henkilötietojen käsittelystä, jossa henkilötiedot sisällytetään internetsivulle, ja menee sitä pidemmälle.
- 36 Lisäksi on selvää, että hakukoneiden kyseisellä toiminnalla on ratkaiseva asema mainittujen tietojen kokonaisvaltaisessa jakelussa, koska kyseiset tiedot ovat tuon toiminnan johdosta jokaisen rekisteröidyn nimellä haun tekevän internetin käyttäjän ja myös sellaisen internetin käyttäjän saatavilla, joka muutoin ei olisi löytänyt sitä internetsivua, jolla nämä samat tiedot on julkaistu.
- 37 Lisäksi se, miten hakukoneet järjestävät ja kasaavat internetissä julkaistuja tietoja tarkoituksenaan helpottaa niiden käyttäjien mahdollisuutta saada kyseiset tiedot saataville, voi johtaa silloin, kun tietoja haetaan luonnollisen henkilön nimellä, siihen, että kyseiset käyttäjät saavat hakutulosten luettelossa sellaisen jäsenellisen katsauksen kyseistä henkilöä koskevista internetistä löydettävistä tiedoista, jonka avulla ne voivat laatia rekisteröidystä kutakuinkin yksityiskohtaisen profiilin.
- 38 Koska hakukoneen toiminta voi siis internetsivustojen toimittajien toimintaan nähden vaikuttaa olennaisesti ja suuremmissa määrin yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskeviin perusoikeuksiin, hakukoneen ylläpitäjän on kyseisen toiminnan tarkoituksen ja keinot määrittelevänä henkilönä varmistettava vastuidensa, valtuuksiensa ja mahdollisuuksiensa yhteydessä se, että toiminta täyttää direktiivin 95/46 vaatimukset, jotta direktiivissä säädetyt takeet voivat saada täyden vaikutuksensa ja jotta rekisteröityjen tehokas ja kattava suojeleminen ja erityisesti heidän oikeutensa nauttii yksityiselämän kunnioitusta voidaan todella turvata.
- 39 Lopuksi se, että internetsivustojen toimittajilla on mahdollisuus ilmoittaa hakukoneiden ylläpitäjille muun muassa sellaisilla poissulkevilla protokollilla, kuten "robot.txt", tai sellaisilla koodeilla, kuten "noindex" tai "noarchive", haluavansa, että tietty niiden sivustolla julkaistu tieto suljetaan kokonaan tai osittain kyseisten hakukoneiden automaattisten indeksien ulkopuolelle, ei merkitse sitä, että se, etteivät kyseiset toimittajat ole lisänneet tällaista merkintää, vapauttaisi hakukoneen ylläpitäjän vastuustaan sen käsitellessä henkilötietoja kyseisen hakukoneen toiminnan yhteydessä.
- 40 Tämä seikka ei näet muuta sitä, että hakukoneen ylläpitäjä määrittelee kyseisen käsittelyn tarkoituksen ja keinot. Vaikka lisäksi oletettaisiin, että mainittu internetsivustojen toimittajien mahdollisuus merkitsee sitä, että ne määrittelevät yhdessä mainitun ylläpitäjän kanssa kyseisen käsittelyn keinot, tällä toteamuksella ei kuitenkaan ole mitään vaikutusta ylläpitäjän vastuuseen, koska direktiivin 95/46 2 artiklan d alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että kyseinen määrittely voidaan suorittaa "yksin tai yhdessä toisten kanssa".
- 41 Kaikista edellä esitetyistä seikoista ilmenee, että toisen kysymyksen a ja b kohtaan on vastattava, että direktiivin 95/46 2 artiklan b ja d alakohdassa on tulkittava siten, että yhtäältä hakukoneen toiminnan, joka käsittää sivullisten internetissä julkaisemien tai siihen liittämien tietojen löytämisen, automaattisen indeksoinnin ja tilapäisen tallentamisen sekä lopuksi kyseisten tietojen asettamisen internetin käyttäjien saataville tiettyssä etusijajärjestyksessä, on katsottava olevan kyseisen 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua "henkilötietojen käsittelyä" silloin, kun näihin tietoihin sisältyy henkilötietoja, ja toisaalta kyseisen hakukoneen ylläpitäjää on pidettävä mainitun 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuna "rekisterinpitäjänä".

Ensimmäisen kysymyksen a–d kohta, jotka koskevat direktiivin 95/46 alueellista soveltamisalaa

- 42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii ensimmäisen kysymyksensä a–d kohdalla selvittämään, onko pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa mahdollista soveltaa direktiivin 95/46 täytäntöön panevaa kansallista lainsäädäntöä.

- 43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tässä yhteydessä esittänyt seuraavat tosiseikat:
- Google Searchia tarjotaan maailmanlaajuisesti internetsivustolla www.google.com. Useissa valtioissa on olemassa maan kielelle mukautettuja paikallisia versioita. Google Searchin espanjankielistä versiota tarjotaan internetsivustolla www.google.es, joka on ollut rekisteröitynä 16.9.2003 alkaen. Google Search on yksi kaikkein käytetyimmistä hakukoneista Espanjassa.
 - Google Searchia ylläpitää Google Inc., joka on Google-konsernin emoyhtiö ja jonka kotipaikka on Yhdysvalloissa.
 - Google Search indeksoi koko maailman internetsivustot, joihin kuuluvat myös Espanjassa sijaitsevat sivustot. Sen webcrawler-ohjelmien tai sen indeksointirobottien eli internetsivujen sisällön järjestelmälliseksi ja automaattiseksi paikallistamiseksi ja selaamiseksi käytettyjen tietojenkäsittelyohjelmien avulla indeksoidut tiedot taltioidaan tilapäisesti palvelimille, joiden sijaintivaltio ei ole tiedossa, koska kyseinen tieto pidetään salaisena kilpailusystä.
 - Google Search ei ainoastaan mahdollista indeksoiduille internetsivustoille sijoitettujen sisältöjen saataville saamista, vaan se hyödyntää taloudellisesti kyseistä toimintaa sisällyttämällä maksua vastaan internetin käyttäjien käyttämiin hakusanoihin liittyviä mainoksia sellaisia yrityksiä varten, jotka haluavat käyttää kyseistä välinettä tarjotakseen tavaroitaan tai palvelujaan näille internetinkäyttäjille.
 - Google-konserni käyttää Google Spain -tytäryhtiötään edistääkseen mainospaikkojen myyntiä internetsivustolla www.google.com. Google Spainin, joka on perustettu 3.9.2003 ja joka on erillinen oikeushenkilö, kotipaikka on Madridissa (Espanja). Se suuntaa toimintansa olennaisesti Espanjassa sijaitseville yritykselle ja toimii kyseisessä jäsenvaltiossa Google-konsernin kauppagenttina. Sen tarkoituksena on edistää, helpottaa ja suorittaa mainostuotteiden ja -palvelujen myyntiä internetissä kolmansille sekä markkinoida tätä mainontaa.
 - Google Inc. on nimennyt Google Spainin kahden Google Inc:n AEPD:ssä rekisteröimän rekisteröintijärjestelmän rekisterinpitäjäksi Espanjassa, koska näihin rekisteröintijärjestelmiin on tarkoitus sisällyttää Google Inc:n kanssa mainospalvelusopimuksia tehneiden asiakkaiden henkilötiedot.
- 44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii konkreettisesti ja ensisijaisesti direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”toimipaikka” ja kyseisen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevien välineiden käyttö”.

Ensimmäisen kysymyksen a kohta

- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisen kysymyksensä a kohdalla lähinnä, onko direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että henkilötietojen käsittely suoritetaan jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan toiminnan yhteydessä kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla tavalla silloin, kun yksi tai useampi seuraavista kolmesta edellytyksestä on täyttynyt:
- hakukoneen ylläpitäjä perustaa jäsenvaltioon sivuliikkeen tai tytäryhtiön, jonka tehtävänä on markkinoida ja myydä hakukoneen tarjoamia mainospaikkoja ja jonka toiminta kohdistuu kyseisen jäsenvaltion asukkaisiin, tai

- emoyhtiö nimittää mainitussa jäsenvaltiossa sijaitsevan tytäryhtiön edustajakseen ja kahden konkreettisen rekisteröintijärjestelmän, jotka sisältävät kyseisen yrityksen kanssa mainossopimuksen tehneiden asiakkaiden tietoja, rekisterinpitäjäksi, tai
 - jäsenvaltiossa sijaitseva sivuliike tai tytäryhtiö siirtää emoyhtiölle, jonka kotipaikka on unionin ulkopuolella, rekisteröityjen sekä toimivaltaisten viranomaisten sille esittämät henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden noudattamiseen liittyvät pyynnöt ja vaatimukset, vaikka mainittu yhteistyö olisi vapaaehtoista.
- 46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa näistä kolmesta edellytyksestä ensimmäisen osalta, että Google Searchia ylläpitää teknisesti ja hoitaa hallinnollisesti Google Inc. ja ettei ole osoitettu, että Google Spain harjoittaa Espanjassa toimintaa, joka liittyy suoraan sivustisten internetsivustoihin sisältyvän aineiston tai tietojen indeksointiin tai tallentamiseen. Mainospaikkojen markkinointi ja myynti, josta Google Spain huolehtii Espanjan osalta, muodostaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan olennaisen osan Google-konsernin liiketoiminnasta, ja sen voidaan katsoa liittyvän läheisesti Google Searchiin.
- 47 Costeja González, Espanjan, Italian, Itävallan ja Puolan hallitukset sekä komissio katsovat, että kun otetaan huomioon se, että Google Inc:n ylläpitämän hakukoneen toiminta ja Google Spainin toiminta liittyvät erottamattomasti toisiinsa, Google Spainin on katsottava olevan ensiksi mainitun toimipaikka sen toiminnan yhteydessä, jossa henkilötietojen käsittely suoritetaan. Google Spainin, Google Inc:n ja Kreikan hallituksen mukaan sitä vastoin direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohdalla ei voida soveltaa silloin, kun on kyse ensimmäisestä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen luettelemista kolmesta edellytyksestä.
- 48 Tässä yhteydessä on aluksi huomautettava, että direktiivin 95/46 johdanto-osan 19 perustelukappaleessa täsmennetään, että ”rekisterinpitäjän sijoittautuminen jonkin jäsenvaltion alueelle edellyttää tosiasiallista toimintaa ja kiinteää toimipaikkaa” ja ettei ”oikeudellisella muodolla ole merkitystä, olkoon kyseessä sitten pelkkä sivuliike tai tytäryhtiö, jolla on oikeushenkilöllisyys”.
- 49 Ei ole kiistetty, etteikö Google Spain harjoittaisi Espanjassa tosiasiallista toimintaa siellä olevasta kiinteästä toimipaikasta käsin. Koska Google Spain on lisäksi erillinen oikeushenkilö, se on siis Espanjan alueella Google Inc:n tytäryhtiö ja näin ollen direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ”toimipaikka”.
- 50 Kyseisessä säännöksessä vahvistetun kriteerin täyttymiseksi on vielä tarpeen, että rekisterinpitäjä suorittaa henkilötietojen käsittelyn kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan ”toiminnan yhteydessä”.
- 51 Google Spainin ja Google Inc:n mielestä tästä ei ole kyse, koska pääasiassa kyseessä olevan henkilötietojen käsittelyn suorittaa yksinomaan Google Inc., joka ylläpitää Google Searchia Google Spainin, jonka toiminta rajoittuu tuen tarjoamiseen Google-konsernin mainostoiminnalle, joka eroaa sen hakukonepalvelusta, puuttumatta millään tavalla asiaan.
- 52 Kuten muun muassa Espanjan hallitus ja komissio ovat korostaneet, direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ei kuitenkaan edellytetä, että kyseessä oleva toimipaikka itse ”suorittaa” kyseessä olevan henkilötietojen käsittelyn vaan yksinomaan että se suoritetaan kyseisessä toimipaikassa tapahtuvan ”toiminnan yhteydessä”.
- 53 Kun lisäksi otetaan huomioon direktiivin 95/46 tavoite, jona on turvata yksilöille henkilötietojen käsittelyssä heidän perusoikeuksiansa ja -vapauksiensa ja erityisesti heidän yksityisyyttä koskevan oikeutensa tehokas ja kattava suoja, viimeksi mainittua ilmaisua ei voida tulkita suppeasti (ks. analogisesti tuomio L'Oréal ym., C-324/09, EU:C:2011:474, 62 ja 63 kohta).

- 54 Tässä yhteydessä on huomautettava, että muun muassa direktiivin 95/46 johdanto-osan 18–20 perustelukappaleesta ja 4 artiklasta ilmenee, että unionin lainsäätäjä on säätämällä erityisen laajasta alueellisesta soveltamisalasta halunnut välttää sen, että jokin henkilö suljetaan direktiivissä taatun suojan ulkopuolelle tai että kyseinen suoja kierretään.
- 55 Kun otetaan huomioon direktiivin 95/46 kyseinen tavoite ja sen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuoto, on katsottava, että henkilötietojen käsittely sellaisen Google Searchin kaltaisen hakukoneen tarpeisiin, jota ylläpitää yritys, jonka kotipaikka on kolmannessa valtiossa mutta jolla on toimipaikka jäsenvaltiossa, suoritetaan kyseisessä toimipaikassa tapahtuvan ”toiminnan yhteydessä”, jos tuon toimipaikan tehtävänä on huolehtia kyseisessä jäsenvaltiossa hakukoneen tarjoamien mainospaikkojen, joilla hakukoneen tarjoamasta palvelusta pyritään tekemään kannattavaa, markkinoinnista ja myynnistä.
- 56 Tällaisessa tilanteessa näet hakukoneen ylläpitäjän toiminnot ja sen asianomaisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan toimipaikan toiminnot liittyvät erottamattomasti toisiinsa, koska mainospaikkoja koskevat toiminnot ovat keino tehdä kyseisestä hakukoneesta taloudellisesti kannattava ja koska kyseinen hakukone on samanaikaisesti väline, jolla nuo toiminnot voidaan suorittaa.
- 57 Tässä yhteydessä on huomautettava, että – kuten tämän tuomion 26–28 kohdassa on täsmennetty – henkilötietojen ilmoittaminen hakutulosten sivulla merkitsee sinällään tällaisten tietojen käsittelyä. Koska mainitun hakutulosten ilmoittamisen lisäksi samalla sivulla esitetään myös hakusanoihin liittyviä mainoksia, on todettava, että kyseessä oleva henkilötietojen käsittely suoritetaan jäsenvaltion alueella ja tässä tapauksessa Espanjan alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan mainos- ja liiketoiminnan yhteydessä.
- 58 Tämän perusteella ei voida hyväksyä sitä, että mainitun hakukoneen toimintaa varten suoritettu henkilötietojen käsittely jäisi direktiivissä 95/46 säädettyjen velvollisuuksien ja takeiden ulkopuolelle, millä vaarannettaisiin kyseisen direktiivin tehokas vaikutus ja sen tavoite turvata yksilöille henkilötietojen käsittelyssä heidän perusoikeuksiensa ja -vapauksiensa (ks. analogisesti tuomio *L’Oréal ym.*, EU:C:2011:474, 62 ja 63 kohta) ja erityisesti heidän yksityisyyttä koskevan oikeutensa, jolle kyseisessä direktiivissä annetaan erityinen merkitys, kuten sen 1 artiklan 1 kohdassa ja sen johdanto-osan toisessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan (ks. vastaavasti tuomio *Österreichischer Rundfunk ym.*, C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, 70 kohta; tuomio *Rijkeboer*, C-553/07, EU:C:2009:293, 47 kohta ja tuomio *IPI*, C-473/12, EU:C:2013:715, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), tehokas ja kattava suoja.
- 59 Koska jo ensimmäinen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen luettelemista kolmesta edellytyksestä on riittävä sen päätelmän tekemiseksi, että Google Spainin kaltainen toimipaikka täyttää direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn kriteerin, kahta muuta edellytystä ei ole tarpeen tutkia.
- 60 Edellä esitetystä ilmenee, että ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on vastattava, että direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että henkilötietojen käsittely suoritetaan jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan toiminnan yhteydessä kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla tavalla silloin, kun hakukoneen ylläpitäjä perustaa jäsenvaltioon sivuliikkeen tai tytäryhtiön, jonka tehtävänä on markkinoida ja myydä hakukoneen tarjoamia mainospaikkoja ja jonka toiminta kohdistuu kyseisen jäsenvaltion asukkaisiin.

Ensimmäisen kysymyksen b–d kohta

- 61 Kun otetaan huomioon ensimmäisen kysymyksen a kohtaan annettu vastaus, ensimmäisen kysymyksen b–d kohtaan ei ole tarpeen vastata.

Toisen kysymyksen c ja d kohta, jotka koskevat hakukoneen ylläpitäjän vastuun laajuutta direktiivin 95/46 nojalla

- 62 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisen kysymyksensä c ja d kohdalla lähinnä, onko direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä säädettyjen oikeuksien kunnioittamiseksi hakukoneen ylläpitäjä on velvollinen poistamaan henkilön nimellä suoritettun haun johdosta näkyvästä hakutulosten luettelosta linkit sivullisten julkaisemiin internetsivuihin, joissa on kyseistä henkilöä koskevaa tietoa, myös siinä tilanteessa, että kyseistä nimeä tai kyseisiä tietoja ei ole poistettu ensin tai poisteta samanaikaisesti näiltä internetsivuilta, ja tilanteen mukaan jopa silloin, kun niiden julkaiseminen mainituilla sivuilla on itsessään laillista.
- 63 Google Spain ja Google Inc. katsovat, että suhteellisuusperiaatteen nojalla kaikki tietojen poistamista koskevat vaatimukset on osoitettava kyseessä olevan internetsivuston toimittajalle, koska juuri kyseinen toimittaja on vastuussa tietojen julkistamisesta, se voi arvioida kyseisen julkistamisen laillisuutta ja sillä on käytössään tehokkaimmat ja vähiten rajoittavat keinot siihen, että kyseiset tiedot muutetaan sellaisiksi, ettei niitä ole mahdollista saada saataville. Lisäksi sillä, että hakukoneen ylläpitäjä velvoitetaan poistamaan indekseistään internetissä julkaistut tiedot, otettaisiin riittämättömästi huomioon internetsivustojen toimittajien, muiden internetin käyttäjien ja kyseisen ylläpitäjän itsensä perusoikeudet.
- 64 Itävallan hallituksen mukaan kansallinen valvontaviranomainen voi määrätä hakukoneen ylläpitäjän poistamaan rekisteröintijärjestelmistään sivullisen julkaisemat tiedot yksinomaan, jos ensin on todettu kyseisten tietojen laittomuus tai paikkansapitämättömyys tai jos rekisteröity on menestyksekkäästi esittänyt vastaväitteen sen internetsivuston toimittajalle, jolla kyseiset tiedot on julkaistu.
- 65 Costeja González, Espanjan, Italian ja Puolan hallitukset sekä komissio katsovat, että kansallinen viranomainen voi määrätä suoraan hakukoneen ylläpitäjän poistamaan sen indekseistä ja välimuistista sivullisten julkaisemat henkilötiedot eikä sen tarvitse esittää ensin tai samanaikaisesti vaatimusta sen internetsivun toimittajalle, jolle mainitut tiedot sisältyvät. Costeja González, Espanjan ja Italian hallitukset sekä komissio ovat lisäksi sitä mieltä, että sillä, että mainitut tiedot on julkaistu laillisesti ja että ne ovat edelleen alkuperäisellä internetsivulla, ei ole vaikutusta hakukoneen ylläpitäjällä direktiivin 95/46 nojalla oleviin velvollisuuksiin. Puolan hallituksen mielestä kyseinen seikka voi sitä vastoin vapauttaa hakukoneen ylläpitäjän velvollisuuksistaan.
- 66 Aivan aluksi on huomautettava, että – kuten direktiivin 95/46 1 artiklasta ja sen johdanto-osan kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee – kyseisellä direktiivillä pyritään turvaamaan yksilöille henkilötietojen käsittelyssä heidän perusoikeutensa ja -vapautensa ja erityisesti heidän yksityisyyttä koskevan oikeutensa korkeatasoinen suoja (ks. vastaavasti tuomio IPI, EU:C:2013:715, 28 kohta).
- 67 Direktiivin 95/46 johdanto-osan 25 perustelukappaleen mukaan kyseisessä direktiivissä vahvistettujen tietosuojan periaatteiden on ilmentävä yhtäältä tietoja käsittelevien henkilöiden niissä velvoitteissa, jotka koskevat erityisesti tietojen laatua, teknistä turvallisuutta, ilmoitusmenettelyä valvontaviranomaiselle ja tietojenkäsittelyn olosuhteita, ja toisaalta niiden henkilöiden, joiden tietoja käsitellään, oikeudessa saada tieto käsittelystä sekä mahdollisuudessa tutustua tietoihin ja pyytää niiden oikaisua ja jopa vastustaa käsittelyä tietyissä olosuhteissa.
- 68 Oikeuskäytännössä on jo todettu, että niitä direktiivin 95/46 säännöksiä, joilla säännellään sellaisten henkilötietojen käsittelyä, jotka saattavat loukata perusvapauksia ja varsinkin oikeutta yksityisyyteen, on välttämättä tulkittava perusoikeuksien valossa, sillä nämä perusoikeudet ovat vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erottamaton osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista unionin tuomioistuin valvoo ja jotka sisältyvät nykyään perusoikeuskirjaan (ks. mm. tuomio Connolly v. komissio, C-274/99 P, EU:C:2001:127, 37 kohta ja tuomio Österreichischer Rundfunk ym., EU:C:2003:294, 68 kohta).

- 69 Perusoikeuskirjan 7 artiklassa taataan siis oikeus nauttia yksityiselämän kunnioitusta, kun taas perusoikeuskirjan 8 artiklassa vahvistetaan nimenomaisesti oikeus henkilötietojen suojaan. Jälkimmäisen artiklan 2 ja 3 kohdassa täsmennetään, että näiden tietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla, että jokaisella on oikeus tutustua niihin tietoihin, joita hänestä on kerätty, ja saada ne oikaistuiksi ja että riippumaton viranomainen valvoo näiden sääntöjen noudattamista. Kyseiset vaatimukset on pantu täytäntöön muun muassa direktiivin 95/46 6, 7, 12, 14 ja 28 artiklalla.
- 70 Direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on taattava rekisteröidylle oikeus saada rekisterinpitäjältä tapauskohtaisesti sellaiset tiedot oikaistuiksi, poistetuiksi tai suojatuiksi, joiden käsittely ei ole direktiivin 95/46 mukaista, erityisesti tietojen puutteellisen tai virheellisen luonteen vuoksi. Koska tämä jälkimmäinen täsmennys, joka koskee tilannetta, jossa tiettyä direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja vaatimuksia ei ole noudatettu, on luonteeltaan esimerkinomainen eikä kattava, tästä seuraa, että se, ettei käsittely ole direktiivin mukaista – minkä johdosta rekisteröity voi saada mainitun direktiivin 12 artiklan b alakohdassa taatun oikeuden –, voi johtua myös kyseisessä direktiivissä asetettujen henkilötietojen käsittelyn laillisuutta koskevien muiden edellytysten täyttymättä jäämisestä.
- 71 Tässä yhteydessä on huomautettava, että jollei direktiivin 95/46 13 artiklassa säädetystä poikkeuksista muuta johdu, henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava yhtäältä tietojen laatua koskevia periaatteita, jotka mainitaan kyseisen direktiivin 6 artiklassa, ja toisaalta jotakin tietojen käsittelyn laillisuutta koskevista periaatteista, jotka luetellaan mainitun direktiivin 7 artiklassa (ks. tuomio *Österreichischer Rundfunk* ym., EU:C:2003:294, 65 kohta; tuomio *ASNEF ja FECEMD*, C-468/10 ja C-469/10, EU:C:2011:777, 26 kohta sekä tuomio *Worten*, C-342/12, EU:C:2013:355, 33 kohta).
- 72 Kyseisen 6 artiklan mukaan – ja jollei niistä erityissäännöksistä muuta johdu, joita jäsenvaltiot voivat antaa tietojen käsittelemiseksi historiantutkimusta taikka tilastollisia tai tieteellisiä tarkoituksia varten – rekisterinpitäjän on huolehdittava siitä, että henkilötietoja ”käsitellään asianmukaisesti ja laillisesti”, että ne ”kerätään tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä myöhemmin – käsitellä näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla”, että ne ovat ”asianmukaisia, olennaisia eivätkä liian laajoja siihen tarkoitukseen, mihin ne on kerätty ja missä niitä myöhemmin käsitellään”, että ne ovat ”täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä” ja lopuksi että niitä ”säilytetään muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niiden tarkoitusten toteuttamista varten, joita varten tiedot kerättiin tai joissa niitä myöhemmin käsitellään”. Tässä yhteydessä rekisterinpitäjän on tehtävä kaikki mahdollinen sen varmistamiseksi, että tiedot, jotka eivät täytä kyseisessä säännöksessä asetettuja vaatimuksia, poistetaan tai oikaistaan.
- 73 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen hakukoneen ylläpitäjän suorittaman käsittelyn laillisuudesta direktiivin 95/46 7 artiklan nojalla on todettava, että tuo käsittely saattaa kuulua kyseisen 7 artiklan f alakohdassa tarkoitetun perusteen soveltamisalaan.
- 74 Kyseisessä säännöksessä sallitaan henkilötietojen käsittely silloin, kun se on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun intressin toteuttamiseksi, paitsi milloin tämän intressin syrjäyttävät rekisteröidyn kyseisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdan perusteella henkilötietoja käsiteltäessä suoja tarvitsevat intressit tai perusoikeudet ja -vapaudet ja erityisesti hänen oikeutensa yksityisyyteen. Mainitun 7 artiklan f alakohdan soveltaminen edellyttää siis kyseessä olevien vastakkaisten oikeuksien ja intressien punnitsemista, jonka yhteydessä on otettava huomioon rekisteröidyn niiden oikeuksien merkitys, jotka perustuvat perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklaan (ks. tuomio *ASNEF ja FECEMD*, EU:C:2011:777, 38 ja 40 kohta).

- 75 Vaikka käsittelyn yhteensoveltuvuus direktiivin 95/46 6 artiklan ja 7 artiklan f alakohdan kanssa voidaan tarkastaa kyseisen direktiivin 12 artiklan b alakohdassa tarkoitettuna pyynnön yhteydessä, rekisteröity voi lisäksi vedota tietyn edellytyksin kyseisen direktiivin 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa säädettyyn vastustamisoikeuteen.
- 76 Kyseisen 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on turvattava rekisteröidylle oikeus ainakin direktiivin 95/46 7 artiklan e ja f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa millä hetkellä tahansa vastustaa itseään koskevien tietojen käsittelyä tilanteeseensa liittyvien huomattavan tärkeiden ja perusteltujen syiden vuoksi, paitsi milloin kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetään. Mainitun 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan yhteydessä suoritettavalla punninnalla voidaan siis ottaa erityisemmin huomioon kaikki rekisteröidyn henkilön konkreettista tilannetta koskevat olosuhteet. Jos vastustus on perusteltua, rekisterinpitäjä ei enää saa käsitellä kyseisiä tietoja.
- 77 Rekisteröity voi osoittaa direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaan ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaan perustuvat pyynnot suoraan rekisterinpitäjälle, jonka on sitten tutkittava huolellisesti pyyntöjen perusteltavuus ja tarvittaessa lopetettava kyseessä oleva tietojen käsittely. Jos rekisterinpitäjä ei ryhdy kyseisten pyyntöjen johdosta toimenpiteisiin, rekisteröity voi siirtää asian valvontaviranomaiselle tai lainkäyttöviranomaiselle, jotta tämä suorittaisi välttämättömät tarkastukset ja määräisi tämän johdosta kyseisen rekisterinpitäjän osalta täsmällisistä toimenpiteistä.
- 78 Tässä yhteydessä on korostettava, että direktiivin 95/46 28 artiklan 3 ja 4 kohdasta seuraa, että kuka tahansa henkilö voi esittää valvontaviranomaiselle oikeuksiansa ja vapauksiensa suojelua henkilötietojen käsittelyn osalta koskevan vaateen ja että valvontaviranomaisella on tutkintavaltuudet ja tehokkaat toimintavaltuudet, joiden nojalla se voi määrätä muun muassa tietojen suojaamisesta, poistamisesta tai tuhoamisesta taikka kieltää tällaisen käsittelyn väliaikaisesti tai lopullisesti.
- 79 Niitä direktiivin 95/46 säännöksiä, joilla säännellään rekisteröidyn henkilön oikeuksia silloin, kun hän on saattanut valvontaviranomaisen tai lainkäyttöviranomaisen käsiteltäväksi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen vaatimuksen, on tulkittava ja sovellettava näiden seikkojen valossa.
- 80 Tässä yhteydessä on heti alkuun huomautettava, että – kuten tämän tuomion 36–38 kohdassa on todettu – pääasiassa kyseessä olevan kaltainen henkilötietojen käsittely, jonka hakukoneen ylläpitäjä suorittaa, on omiaan vaikuttamaan merkittävästi yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaamista koskeviin perusoikeuksiin, kun haku kyseisen koneen avulla suoritetaan luonnollisen henkilön nimellä, koska mainitun käsittelyn johdosta kaikki internetin käyttäjät voivat saada hakutulosten luettelossa sellaisen jäsenneilyn katsauksen kyseistä henkilöä koskevista internetistä löydettävistä tiedoista, jotka liittyvät potentiaalisesti useisiin eri seikkoihin hänen yksityiselämästään ja joita ei ilman mainittua hakukonetta olisi voitu tai ne olisi pelkästään hyvin hankalasti voitu yhdistää toisiinsa, ja laatia siis kutakuinkin yksityiskohtaisen profiilin kyseessä olevasta henkilöstä. Lisäksi rekisteröidyn henkilön mainittuihin oikeuksiin puuttuminen on sitäkin suurempaa internetillä ja hakukoneilla – joiden johdosta tällaisista hakutulosten luetteloihin sisältyvistä tiedoista tulee sellaisia, että niitä voidaan katsella kaikkialla – nyky-yhteiskunnassa olevan merkittävän aseman vuoksi (ks. vastaavasti tuomio eDate Advertising ym., C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 45 kohta).
- 81 Tämän puuttumisen potentiaalisen vakavuuden vuoksi on todettava, ettei sitä voida perustella hakukoneen ylläpitäjällä tällaiseen käsittelyyn olevalla pelkällä taloudellisella intressillä. Siltä osin kuin linkkien poistamisella hakutulosten luettelosta voisi aina kyseessä olevien tietojen mukaan olla seurauksia sellaisten internetin käyttäjien oikeutetulle intressille, jotka mahdollisesti ovat kiinnostuneita saamaan nuo tiedot, pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa tilanteissa on kuitenkin pyrittävä löytämään oikeudenmukainen tasapaino muun muassa kyseisen intressin ja rekisteröidyllä perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan nojalla olevien perusoikeuksien välillä. Vaikka kyseisillä artikloilla suojatut rekisteröidyn oikeudet syrjäyttävät tosin myös pääsääntöisesti internetin käyttäjien mainitun intressin, tuo tasapaino voi kuitenkin riippua erityistapauksissa kyseessä olevien tietojen luonteesta ja

niiden arkaluonteisuudesta rekisteröidyn yksityiselämän kannalta sekä yleisöllä olevasta intressistä saada kyseiset tiedot käyttöönsä, ja jälkimmäinen intressi voi olla erilainen muun muassa kyseisellä henkilöllä julkisuudessa olevan aseman perusteella.

- 82 Valvontaviranomainen tai lainkäyttöviranomainen voi sen direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdan ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan soveltamisedellytysten arvioinnin päätteeksi, joka niiden on suoritettava, kun niiden käsiteltäväksi on saatettu pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vaatimus, määrätä hakukoneen ylläpitäjän poistamaan henkilön nimellä suoritettun haun johdosta näkyvästä hakutulosten luettelosta linkit sivullisten julkaisemiin internetsivuihin, joissa on kyseistä henkilöä koskevia tietoja, ilman, että tällainen määräys edellyttäisi, että kyseinen nimi ja kyseiset tiedot on internetsivuston toimittajan omasta tahdosta tai jonkin näiden viranomaisten määräyksestä poistettu ensin tai samanaikaisesti siltä internetsivulta, jolla ne on julkaistu.
- 83 Kuten tämän tuomion 35–38 kohdassa on todettu, on näet niin, että koska hakukoneen toiminnan yhteydessä suoritettu henkilötietojen käsittely eroaa internetsivustojen toimittajien suorittamasta tietojenkäsittelystä ja menee sitä pidemmälle ja se vaikuttaa siis enemmän rekisteröidyn perusoikeuksiin, hakukoneen ylläpitäjän on rekisterinpitäjänä varmistettava vastuidensa, valtuuksiensa ja mahdollisuuksiensa yhteydessä se, että käsittely täyttää direktiivin 95/46 vaatimukset, jotta direktiivissä säädetyt takeet voivat saada täyden vaikutuksensa.
- 84 Tässä yhteydessä on korostettava, että kun otetaan huomioon se, miten helppoa internetsivustolla julkaistuja tietoja on jakaa muilla sivustoilla, ja se, että niiden julkaisemisesta vastuussa olevat eivät aina kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalan piiriin, rekisteröityjä ei voitaisi suojata tehokkaasti ja kattavasti, jos heidän olisi ensin tai samanaikaisesti saatava internetsivustojen toimittajat poistamaan heitä koskevat tiedot.
- 85 Lisäksi on huomattava, että internetsivun toimittajan suorittama käsittely, joka käsittää luonnollista henkilöä koskevien tietojen julkaisemisen, voi mahdollisesti tapahtua ”ainoastaan journalistisia tarkoituksia – – varten” ja siihen voidaan siis direktiivin 95/46 9 artiklan mukaan soveltaa poikkeuksia direktiivissä vahvistetuista vaatimuksista, kun taas tämä ei ole tilanne silloin, kun on kyse hakukoneen ylläpitäjän suorittamasta käsittelystä. Voi siis olla mahdollista, että rekisteröity voi tietyissä olosuhteissa vedota direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdassa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin hakukoneen ylläpitäjää muttei mainittua internetsivun toimittajaa vastaan.
- 86 Lopuksi on todettava, että sen lisäksi, ettei peruste, joka direktiivin 95/46 7 artiklan nojalla oikeuttaa julkaisemaan henkilötiedon internetsivustolla, ole välttämättä sama kuin se peruste, jota sovelletaan hakukoneiden toimintaan, on myös niin, että vaikka peruste olisi sama, kyseessä olevien intressien punninnan, joka on suoritettava kyseisen direktiivin 7 artiklan f alakohdan ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan nojalla, tulos voi olla erilainen sen mukaan, onko kyse hakukoneen ylläpitäjän suorittamasta käsittelystä vai internetsivun toimittajan suorittamasta käsittelystä, koska yhtäältä kyseiset käsittelyt perustelevat oikeutetut intressit voivat olla erilaisia ja toisaalta seuraukset, jotka mainituista käsittelyistä aiheutuvat rekisteröidylle ja erityisesti hänen yksityiselämälleen, eivät välttämättä ole samat.
- 87 Koska nimittäin sillä, että henkilön nimellä suoritettun haun johdosta näkyvään hakutulosten luetteloon sisällytetään internetsivu ja siihen sisältyvät kyseistä henkilöä koskevat tiedot, helpotetaan tuntuvasti kaikkien rekisteröidystä hakuja tekevien internetin käyttäjien mahdollisuutta saada kyseiset tiedot saataville ja sillä voi olla ratkaiseva asema mainittujen tietojen levittämisessä, se voi merkitä suurempaa puuttumista rekisteröidyllä olevaan yksityiselämän kunnioittamista koskevaan perusoikeuteen kuin se, että toimittaja julkaisee kyseisen internetsivun.
- 88 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella toisen kysymyksen c ja d kohtaan on vastattava, että direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä säädettyjen oikeuksien kunnioittamiseksi – ja kunhan noissa

säännöksissä säädetty edellytykset ovat todellakin täyttyneet – hakukoneen ylläpitäjä on velvollinen poistamaan henkilön nimellä suoritettua haun johdosta näkyvästä hakutulosten luettelosta linkit sivustojen julkaisemiin internetsivuihin, joissa on kyseistä henkilöä koskevaa tietoa, myös siinä tilanteessa, että kyseistä nimeä tai kyseisiä tietoja ei ole poistettu ensin tai poisteta samanaikaisesti näiltä internetsivuilta, ja näin on tilanteen mukaan jopa silloin, kun niiden julkaiseminen mainituilla sivuilla on itsessään laillista.

Kolmas kysymys, joka koskee direktiivillä 95/46 taattujen rekisteröidyn oikeuksien ulottuvuutta

- 89 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että niiden mukaan rekisteröity voi vaatia hakukoneen ylläpitäjää poistamaan hänen nimellään suoritettua haun johdosta näkyvästä hakutulosten luettelosta linkit sivustojen laillisesti julkaisemiin internetsivuihin, jotka sisältävät häntä koskevia todenperäisiä tietoja, sillä perusteella, että kyseiset tiedot voivat vahingoittaa häntä tai että hän haluaa niiden tulevan ”unohdetuiksi” tietyn ajan kuluttua.
- 90 Google Spain, Google Inc., Kreikan, Itävallan ja Puolan hallitukset sekä komissio katsovat, että tuohon kysymykseen on vastattava kieltävästi. Google Spain, Google Inc., Puolan hallitus ja komissio väittävät tässä yhteydessä, että direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdassa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa rekisteröidylle annetaan oikeuksia yksinomaan sillä edellytyksellä, että kyseessä oleva käsittely ei ole tuon direktiivin mukaista, tai rekisteröityjen tilanteeseen liittyvien huomattavan tärkeiden ja perusteltujen syiden vuoksi eikä pelkästään sillä perusteella, että rekisteröidyt katsovat, että kyseinen käsittely voi vahingoittaa heitä tai että he toivovat, että mainitun käsittelyn kohteena olevat tiedot unohdettaisiin. Kreikan ja Itävallan hallitukset katsovat, että rekisteröidyn on käännyttävä kyseessä olevan internetsivuston toimittajan puoleen.
- 91 Costeja González sekä Espanjan ja Italian hallitukset ovat sitä mieltä, että rekisteröity henkilö voi vastustaa sitä, että hakukone indeksoi hänen henkilötietonsa, jos kyseisten tietojen levittäminen hakukoneen välityksellä vahingoittaa häntä ja jos hänen mainittujen tietojen suoja ja yksityiselämän kunnioittamista koskevat perusoikeutensa, jotka kattavat ”oikeuden tulla unohdetuksi”, syrjäyttävät mainitun hakukoneen ylläpitäjän oikeudet intressit ja tiedonvälityksen vapautta koskevan yleisen intressin.
- 92 Direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdasta, jonka soveltaminen edellyttää sitä, että henkilötietojen käsittely ei ole kyseisen direktiivin mukaista, on huomautettava, että – kuten tämän tuomion 72 kohdassa on korostettu – tällainen yhteensopimattomuus voi perustua paitsi siihen, että kyseiset tiedot virheellisiä, erityisesti myös siihen, että ne eivät ole asianmukaisia eivätkä olennaisia tai ne ovat liian laajoja siihen tarkoitukseen, jossa niitä käsitellään, että niitä ei ole päivitetty tai että niitä on säilytetty ajan, joka ylittää sen, mikä on tarpeen, jollei niiden säilyttäminen ole välttämätöntä historiantutkimusta taikka tilastollisia tai tieteellisiä tarkoituksia varten.
- 93 Näistä direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan c–e alakohdassa säädettyistä vaatimuksista ilmenee, että jopa paikkansapitävien tietojen alun perin laillinen käsittely voi ajan myötä muuttua kyseisen direktiivin kanssa yhteensopimattomaksi, jos kyseiset tiedot eivät ole enää tarpeen siihen tarkoitukseen, johon ne on kerätty ja jossa niitä on käsitelty. Näin on etenkin silloin, kun ne eivät ole asianmukaisia, kun ne eivät ole tai eivät enää ole olennaisia taikka kun ne ovat liian laajoja näihin tarkoituksiin tai niitä on säilytetty liian pitkään.
- 94 Näin ollen tilanteessa, jossa rekisteröidyn direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdan nojalla tekemän vaatimuksen johdosta todetaan, että se, että rekisteröidyn nimellä suoritettua haun johdosta näkyvään hakutulosten luetteloon sisällytetään linkit sivustojen laillisesti julkaisemiin internetsivuihin, jotka sisältävät rekisteröidyn henkilöä koskevia todenperäisiä tietoja, on kyseisen tarkastelun ajankohtana ristiriidassa mainitun 6 artiklan 1 kohdan c–e alakohdan kanssa siitä syystä, että kyseiset tiedot eivät

kaikkien käsiteltävälle tapaukselle ominaisten seikkojen vuoksi ole asianmukaisia, ne eivät ole tai eivät enää ole olennaisia taikka ne ovat liian laajoja niihin tarkoituksiin, joissa hakukoneen ylläpitäjä niitä käsittelee, mainitun hakutulosten luettelon asianomaiset tiedot ja linkit on poistettava.

- 95 Kyseisessä 12 artiklan b alakohdassa tarkoitetuista vaatimuksista, jotka perustuvat direktiivin 95/46 7 artiklan f alakohdassa säädettyjen edellytysten väitettyyn noudattamatta jättämiseen, ja kyseisen direktiivin 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaan perustuvista vaatimuksista on huomautettava, että kaiken henkilötietojen käsittelyn on oltava kyseisen 7 artiklan nojalla oikeutettua koko sen ajan, jolloin se suoritetaan.
- 96 Edellä esitetyn perusteella on niin, että arvioitaessa tällaisia pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen käsittelyn osalta tehtyjä vaatimuksia on muun muassa tutkittava, onko rekisteröidyllä oikeus siihen, ettei hänen henkilöönsä koskevia tietoja liitetä enää arviointiajankohtana hänen nimeensä sellaisessa hakutulosten luettelossa, joka tulee näkyviin rekisteröidyn nimellä suoritettun haun johdosta. Tässä yhteydessä on korostettava, että tällaisen oikeuden toteaminen ei edellytä sitä, että kyseessä olevien tietojen sisällyttäminen hakutulosten luetteloon aiheuttaa vahinkoa rekisteröidylle.
- 97 Kun rekisteröity voi hänellä perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan nojalla olevien perusoikeuksiensa suhteen vaatia, ettei kyseessä olevia tietoja aseteta enää suuren yleisön saataville sisällyttämällä ne tällaiseen hakutulosten luetteloon, on katsottava – kuten muun muassa tämän tuomion 81 kohdasta ilmenee –, että kyseiset oikeudet syrjäyttävät lähtökohtaisesti paitsi hakukoneen ylläpitäjän taloudellisen intressin myös suurella yleisöllä olevan intressin löytää mainitut tiedot tehdessään haun rekisteröidyn nimellä. Tästä ei kuitenkaan olisi kyse, jos ilmenee, että rekisteröidyllä julkisuudessa olevan aseman kaltaisista erityisistä syistä puuttuminen rekisteröidyn perusoikeuksiin on perusteltavissa sillä ensisijaisella intressillä, joka suurella yleisöllä on saada nuo tiedot saataviinsa kyseisen sisällyttämisen johdosta.
- 98 Sen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen tilanteen osalta, jossa siinä hakutulosten luettelossa, jonka internetin käyttäjä saa Google Searchin avulla rekisteröidyn nimellä suorittamansa haun johdosta, näkyvät linkit internetissä oleville sanomalehden arkistosivuille, joilla on sosiaaliturvasaatavien perimiseksi järjestettyyn takavarikkoon liittyvää kiinteän omaisuuden huutokauppaa koskevia ilmoituksia, joissa rekisteröidyn nimi mainitaan, on katsottava, että kun otetaan huomioon kyseisiin ilmoituksiin sisältyvien tietojen arkaluonteisuus rekisteröidyn yksityiselämän kannalta ja se, että ilmoitukset on julkaistu alkujaan 16 vuotta sitten, rekisteröidyllä on perustellusti oikeus siihen, ettei noita tietoja liitetä tällaisessa luettelossa enää hänen nimeensä. Siltä osin kuin tässä tapauksessa ei näytä olevan olemassa erityisiä syitä, jotka oikeuttavat yleisön ensisijaisen intressin saada kyseiset tiedot saataviinsa tällaisen haun yhteydessä – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava –, rekisteröity voi direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohdan ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan nojalla vaatia mainittujen linkkien poistamista kyseisestä hakutulosten luettelosta.
- 99 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisten säännösten soveltamisedellytyksiä arvioitaessa on muun muassa tutkittava, onko rekisteröidyllä oikeus siihen, ettei kyseessä olevia hänen henkilöönsä koskevia tietoja liitetä enää arviointiajankohtana hänen nimeensä sellaisessa hakutulosten luettelossa, joka tulee näkyviin rekisteröidyn nimellä suoritettun haun johdosta, ilman, että tällaisen oikeuden toteaminen edellyttäisi kuitenkaan sitä, että kyseessä olevien tietojen sisällyttäminen hakutulosten luetteloon aiheuttaa vahinkoa rekisteröidylle. Kun rekisteröity voi hänellä perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan nojalla olevien perusoikeuksiensa suhteen vaatia, ettei kyseessä olevia tietoja aseteta enää suuren yleisön saataville sisällyttämällä ne tällaiseen hakutulosten luetteloon, kyseiset oikeudet syrjäyttävät lähtökohtaisesti paitsi hakukoneen ylläpitäjän taloudellisen intressin myös suurella yleisöllä olevan intressin saada mainitut tiedot saataviinsa tehdessään haun rekisteröidyn nimellä. Tästä ei kuitenkaan olisi kyse, jos

ilmenee, että rekisteröidyllä julkisuudessa olevan aseman kaltaisista erityisistä syistä puuttuminen rekisteröidyn perusoikeuksiin on perusteltavissa sillä ensisijaisella intressillä, joka suurella yleisöllä on saada kyseiset tiedot saataviinsa tuon sisällyttämisen johdosta.

Oikeudenkäyntikulut

100 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY 2 artiklan b ja d alakohtaa on tulkittava siten, että yhtäältä hakukoneen sellaisen toiminnan, joka käsittää sivullisten internetissä julkaisemien tai siihen liittämien tietojen löytämisen, automaattisen indeksoinnin ja tilapäisen tallentamisen sekä lopuksi kyseisten tietojen asettamisen internetin käyttäjien saataville tietyssä etusijajärjestyksessä, on katsottava olevan kyseisen 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua ”henkilötietojen käsittelyä” silloin, kun näihin tietoihin sisältyy henkilötietoja, ja toisaalta kyseisen hakukoneen ylläpitäjää on pidettävä mainitun 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuna ”rekisterinpitäjänä”.
- 2) Direktiivin 95/46 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että henkilötietojen käsittely suoritetaan jäsenvaltion alueella sijaitsevassa rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan toiminnan yhteydessä kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla tavalla silloin, kun hakukoneen ylläpitäjä perustaa jäsenvaltioon sivuliikkeen tai tytäryhtiön, jonka tehtävänä on markkinoida ja myydä hakukoneen tarjoamia mainospaikkoja ja jonka toiminta kohdistuu kyseisen jäsenvaltion asukkaisiin.
- 3) Direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä säädettyjen oikeuksien kunnioittamiseksi – ja kunhan noissa säännöksissä säädetty edellytykset ovat todellakin täyttyneet – hakukoneen ylläpitäjä on velvollinen poistamaan henkilön nimellä suoritettun haun johdosta näkyvästä hakutulosten luettelosta linkit sivullisten julkaisemiin internetsivuihin, joissa on kyseistä henkilöä koskevaa tietoa, myös siinä tilanteessa, että kyseistä nimeä tai kyseisiä tietoja ei ole poistettu ensin tai poisteta samanaikaisesti näiltä internetsivuilta, ja näin on tilanteen mukaan jopa silloin, kun niiden julkaiseminen mainituilla sivuilla on itsessään laillista.
- 4) Direktiivin 95/46 12 artiklan b alakohtaa ja 14 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisten säännösten soveltamisedellytyksiä arvioitaessa on muun muassa tutkittava, onko rekisteröidyllä oikeus siihen, ettei kyseessä olevia hänen henkilöönsä koskevia tietoja liitetä enää arviointiajankohtana hänen nimeensä sellaisessa hakutulosten luettelossa, joka tulee näkyviin rekisteröidyn nimellä suoritettun haun johdosta, ilman, että tällaisen oikeuden toteaminen edellyttäisi kuitenkaan sitä, että kyseessä olevien tietojen sisällyttäminen hakutulosten luetteloon aiheuttaa vahinkoa rekisteröidylle. Kun rekisteröity voi hänellä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan nojalla olevien perusoikeuksiensa suhteen vaatia, ettei kyseessä olevia tietoja aseteta enää suuren yleisön saataville sisällyttämällä ne tällaiseen hakutulosten luetteloon, kyseiset oikeudet syrjäyttävät lähtökohtaisesti paitsi hakukoneen ylläpitäjän taloudellisen intressin myös suurella yleisöllä olevan intressin saada mainitut tiedot saataviinsa tehdessään haun rekisteröidyn nimellä. Tästä ei kuitenkaan olisi kyse, jos ilmenee, että rekisteröidyllä julkisuudessa olevan aseman

kaltaisista erityisistä syistä puuttuminen rekisteröidyn perusoikeuksiin on perusteltavissa sillä ensisijaisella intressillä, joka suurella yleisöllä on saada nuo tiedot saataviinsa kyseisen sisällyttämisen johdosta.

Allekirjoitukset